

Finanšu instrumentu un ar tiem saistītu risku apraksts

Piemērojams no 2018.gada 3.JANVĀRA

Danske Bank A/S filiālē Latvijā, Danske Bank A/S Lietuvas filiālē un Danske Bank A/S Igaunijas filiālē

1. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Šis ar vērtspapīriem un vērtspapīru ieguldījumiem saistīto risku apraksts ir vispārīga informācija. Investoram nevajadzētu pieņemt lēmumus, pamatojoties tikai uz šo informāciju. Investīciju darbības vienmēr ietver risku, ka netiks sasniegts vēlamais rezultāts vai ieguldījumu rezultātā radīsies zaudējumi. Jāatceras, ka līdzšinējie darbības rādītāji nav uzticams kritērijs un negarantē peļņu nākotnē.

Tā kā dažādiem vērtspapīru veidiem riski un peļņa atšķiras, un investori saskaras ar dažādiem riskiem, vērtspapīrus vispārīgi iedala divās kategorijās – vienkāršie un sarežģītie vērtspapīri. Pērkot noteiktu finanšu instrumentu, ja nepieciešams, tiek vērtēta instrumenta piemērotība un atbilstība klientam (plašāku informāciju skatiet dokumentā "Klientu klasifikācijas noteikumi").

2. PAR VĒRTSPAPĪRIEM

2.1. Akcijas

Akcija ir vērtspapīrs, kas norāda, ka akcijas īpašniekam pieder daļa no uzņēmuma. Akcijas turēšana īpašumā sniedz noteiktas tiesības, piemēram, tiesības saņemt daļu uzņēmēja sadalītās peļņas un balsstiesības akcionāru pilnsapulcē. Precīzas tiesības un pilnīgs pārskats [atbilstoši akciju veidiem] ir norādīts tiesību aktos un akciju sabiedrības statūtos.

Akciju cena atspoguļo tirgus novērtējumu attiecībā uz nākotnē sagaidāmo uzņēmuma peļņu. Cenu galvenokārt ietekmē trīs veidu faktori:

- iekšējie, piemēram, vadības kompetence, uzņēmēja spēja gūt peļņu u.c.;
- ārējie, piemēram, noteiktas ekonomikas nozares attīstība, tirgus situācija u.c.;
- globālās tendences, izmaiņas ekonomikas vidē u.c.

Akciju cenu izmaiņas var notikt ļoti īsā laikā un negaidīti. Piemēram, akciju cena dažu dienu laikā var mainīties par vairāk nekā 10%. Tas nozīmē, ka akcijas ir vērtspapīri ar ļoti augstu riska līmeni. Ir svarīgi zināt, ka investors var zaudēt visu savu ieguldījumu, jo, ja uzņēmums pārtrauc darbību, akcionāri ir vieni no pēdējiem, kas tiesīgi saņemt kompensāciju no uzņēmuma aktīviem.

Galvenie riski saistībā ar ieguldījumiem akcijās:

- tirgus risks;
- emitenta risks.

Ieguldījumi akcijās bieži ietver arī:

- likviditātes risku, īpaši attiecībā uz ieguldījumiem nelielos uzņēmumos;
- valūtas risku ieguldījumiem akcijās ārpus eirozonas, kur investora pamata valūta var ievērojami ietekmēt peļņu vai zaudējumus no ieguldījuma;
- politisko risku, īpaši attiecībā uz ieguldījumiem dažos attīstības valstu tirgos;
- nodokļu risku, ko rada nodokļu iekasēšana par vērtspapīru darījumu un konta turēšanu un ar nodokļiem saistītu normatīvo aktu noteikumi;
- tiesību aktu risku.

2.2. Obligācijas

Obligācija ir vērtspapīrs, pamatojoties uz kuru obligācijas emitentam ir pienākums atmaksāt obligācijas nominālvērtību un procentus noteiktajā termiņa beigu datumā (investors aizdod naudu obligācijas emitentam). Galvenie obligāciju veidi ir obligācijas ar fiksētu procentu likmi (visbiežāk sastopamā grupa), obligācijas ar mainīgu procentu likmi (maksājami procenti ir saistīti ar EURIBOR vai LIBOR) un bezkuponu obligācijas (nav kuponu maksājumu – peļņa veidojas no starpības starp obligācijas izdošanas vai pirkuma cenu un nominālo cenu, kas samaksāta, atpērkot obligāciju).

Obligācijām var būt dažāds riska līmenis, Reitingu aģentūru piešķirtie reitingi, sniedz iespēju orientēties riska līmeņos. Ja obligācijas novērtētas ar investīciju kategoriju (no BBB- līdz AAA), riska

līmenis ir zemāks. Savukārt spekulatīvas kategorijas obligāciju (BB+ un zemāks reitings) risks ir augstāks. Reitingu aģentūras ar noteiktu regularitāti atjaunina riska novērtējumu un reitingu. Atkarībā no ekonomiskās un darbības vides izmaiņām un uzņēmuma attīstības, novērtējums var būt gan pozitīvāks, gan negatīvāks, un tas var ietekmēt arī obligācijas cenu.

Galvenokārt pastāv divu veidu investīciju atdeve no obligācijām:

- procentu maksājumi, kurus aprēķina, pamatojoties uz obligācijas nominālvērtību;
- peļņa vai zaudējumi no obligāciju tirgošanas, kas ir atkarīgi no obligācijas pirkšanas un pārdošanas cenas, kuru savukārt ietekmē procentu likmju izmaiņas tirgū.

Obligācijām ar fiksētu kupona likmi cena mainās pretēji procentu likmēm, t.i., ja procentu likmes pieaug, obligāciju

cenās samazinās (un pretēji). Jo garāks ir atlikušais obligācijas dzēšanas termiņš, jo lielākas ir cenās izmaiņas uz katru procentu likmes izmaiņu vienību. Piemēram, ja procentu likme pieaugtu par 1%, 2% obligācijai ar atlikušo dzēšanas termiņu 2 gadi cena samazinātos par aptuveni 2%, bet cena obligācijai ar 8 gadu atlikušo dzēšanas termiņu samazinātos par aptuveni 7%. Ja procentu likmes samazinās, obligācijas cena pieaug tādā pašā apmērā. Tādējādi ilgtermiņa obligācijām piemīt lielāks procentu risks nekā īstermiņa obligācijām.

Galvenie riski, kas saistīti ar ieguldījumiem obligācijās:

- procentu risks;
- kredītrisks;
- emitenta risks.

Ieguldījumi obligācijās var būt saistīti arī ar virkni citu aspektu.

- Valūtas risks. Ja eirozonas uzņēmumi pārsvarā emitē obligācijas eiro valūtā, tad visbiežāk lietotā valūta starptautiskajā obligāciju aizņēmumu tirgū ir ASV dolārs.
- Ir jāizpēta obligāciju noteikumi. Lai gan vairākums obligāciju ir standarta nenodrošinātas saistības, par kurām ar noteiktu regularitāti tiek maksāts fiksēts vai mainīgs kupona maksājums, ir arī vairākas obligāciju apakšgrupas, kas būtiski atšķiras. Piemēram, nodrošinātas obligācijas dod investoram lielāku pārlicību, ka ieguldītos līdzekļus varēs atgūt. Subordinēto obligāciju gadījumā investori ir vairāk pakļauti ieguldījumu riskam nekā nodrošinātu vai standarta nenodrošinātu obligāciju gadījumā. Emitenta bankrota gadījumā investors, kas ieguldījis subordinētās obligācijās, var atgūt daļu ieguldīto līdzekļu, tikai pēc tam, kad ieguldītos līdzekļus atguvuši investori, kas ieguldījuši standarta obligācijās.
- Lielāka sarežģītība. Strukturētu parādzīmju gadījumā, izpiršanas maksas apmērs un laiks, kā arī kupona maksājums var būt atkarīgs, piemēram, no kāda pamatā esoša aktīva cenās izmaiņām vai kāda notikuma iestāšanās. Standarta obligāciju gadījumā, piemēram, var tikt pievienots emitentam noderīgs papildu noteikums. Savukārt cita obligācijas veida gadījumā emitentam pēc kāda laika ir tiesības dzēst obligāciju agrāk. Taču tiesības pieprasīt obligācijas pirmstermiņa izpiršanu investoram var rasties pēc noteikta laika, atkarībā no obligācijas noteikumiem.

2.3. Ieguldījumu fondu apliecības vai ieguldījumi vērtspapīru portfeļos

Ieguldījumu fondu darbība dažādās valstīs var atšķirties. Eiropas Savienībā pamatā tiek atzīti nolīguma investīciju fondi un fondi, kas dibināti kā publiskas ierobežotas atbildības sabiedrības, taču tiek atzīti arī fondi, kas darbojas kā trasta fondi.

UCITS jeb "pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmums" ir fonds, kas atzīts EEZ dalībvalstī un kas atbilst Eiropas Savienības Padomes direktīvā 85/611/EEC (konsolidēta) noteiktajām prasībām. UCITS ieguldījumu apliecības var piedāvāt publiski visās dalībvalstīs, un tās vairāk aizsargā investorus.

Alternatīvs fonds galvenokārt ir ieguldījumu fonds, kas nav PVKIU, vai pensiju fonds, kas paredzēts individuāliem investoriem. Alternatīvu ieguldījumu fondi var būt, piemēram, riska kapitāla fondi, kas paredzēti kvalificētiem investoriem, privāta kapitāla ieguldījumu fondi, preču fondi un nekustamā īpašuma fondi.

Ieguldījumu fonds ir kopīgi ieguldītu aktīvu kopums, kas pieder fonda apliecību īpašniekiem atbilstīgi viņu īpašumā esošo apliecību vērtībai. Kā likums, ieguldījumu fondi ir labi diversificēti vērtspapīru ieguldījumu portfeļi, tādējādi ar tiem saistītais emitenta risks un kredītrisks ir ievērojami zemāks nekā tiešiem ieguldījumiem atsevišķās akcijās vai obligācijās. Fondu riski var atšķirties atkarībā no fondā ieguldīto aktīvu struktūras (fonds var ieguldīt naudu, piemēram, dažādās akcijās, obligācijās vai citos fondos). Risku apraksti ir ietverti fondu prospektos. Vērtspapīru portfeļu galvenie riski ir tādi paši kā vērtspapīriem, kas veido attiecīgo portfeļi. Piemēram, akcijās ieguldīta fonda peļņu ietekmē akcijas cenās krišanās. Ieguldījumu fondu, kā arī vērtspapīru portfeļu diversifikācijas mērķis ir samazināt emitenta risku un/vai kredīta risku. Tā kā dažādi tirgi attīstās atšķirīgi, diversifikācijas mērķis ir arī samazināt tirgus risku un/vai procentu risku. Ja diversifikācija tiek ierobežota, izvēloties tikai emitentus, kas darbojas vienā ekonomikas sektorā vai ģeogrāfiskajā reģionā, darbojas identiskā investīciju stilā vai ierobežota pēc kāda cita līdzīga parametra, diversifikācija var nesamazināt iepriekš minētos riskus.

3. ATVASINĀTIE FINANŠU INSTRUMENTI

Atvasinātie finanšu instrumenti ir līgumi par nākotnē veicamu pirkšanas/pārdošanas darījumu vai ar mērķi kompensēt noteikta pamatā esošā aktīva cenās izmaiņu. Daži atvasināto finanšu instrumentu līgumi var noteikt pienākumu fiziski piegādāt preces līdz noteiktam laikam uz noteiktu vietu par noteiktu cenu, savukārt citi ietver naudas norēķinus ieskaita kārtībā tādā apmērā, par kādu ir mainījies cena.

Atvasinātie finanšu instrumenti ir instrumenti, kas sākotnēji veidojušies saistībā ar vajadzību ierobežot riskus, bet tagad tos izmanto arī ieguldīšanas nolūkā. Atvasinātie finanšu instrumenti var būt saistīti, piemēram, ar akciju cenām, akciju indeksiem, procentu likmēm, obligācijām un parādu indeksiem, valūtām, derīgajiem izrakteņiem, kā arī lauksaimniecības produkciju.

Atvasinātie finanšu instrumenti tiek izmantoti, piemēram, lai:

- pasargātu sevi no cenu izmaiņām nevēlamā virzienā;
- palielinātu peļņu no ieguldījumiem;
- ieņemtu noteiktu pozīciju attiecībā uz dažiem pamatā esošajiem aktīviem (investors palaužas, ka, piemēram, akcijas cena kādu laiku noturēsies mērenā izmaiņu amplitūdā vai ka īstermiņa standartizēta nākotnes līguma cena naftai pieaugs salīdzinājumā ar ilgtermiņa standartizētu nākotnes līgumu cenu).

Atvasinātie finanšu instrumenti var būt standarta vai nestandarta. Standarta instrumentu gadījumā galvenie līguma noteikumi vienmēr ir vienādi. Parasti šādus instrumentus tirgo fondu biržās.

Par nestandarta instrumentu noteikumiem darījuma puses vienojas atsevišķi. Tā kā šādu instrumentu noteikumos ņemtas vērā noteiktas vajadzības un pušu vienošanās, tas izslēdz aktīva sekundārā tirgus veidošanos. Tā kā šie instrumenti netiek tirgoti regulētā tirgū, tos parasti dēvē arī par ārpusbiržas vai tiešajiem (over-the-counter – OTC) finanšu instrumentiem.

Finanšu sviras efektam pakļauto atvasināto finanšu instrumentu izmantošana var nodrošināt iespēju gūt lielāku peļņu, taču lielāka sviras efekta dēļ nelabvēlīgas cenās izmaiņas pamatā esošajiem aktīviem var kaitēt ieguldījuma portfeļa vērtībai. Parasti Banka pieprasa nodrošinājumu, lai garantētu atvasināto finanšu instrumentu darījumu. Ja tirgū

notiek lielākas negatīvas izmaiņas, sākotnējais nodrošinājums var nebūt pietiekams, un tad tiek pieprasīts papildu nodrošinājums. Ja nevar iesniegt papildu nodrošinājumu, atvasinātā finanšu instrumenta līgumi tiek laužti. Ja iepriekš sniegtais nodrošinājums nav pietiekams, lai segtu zaudējumu, kas saistīts ar atvasinātā finanšu instrumenta tirdzniecību, investors būs parādā bankai.

3.1. Iespēju līgumi

Iespēju līgums ir vērtspapīrs, kura īpašniekam ir tiesības, nevis pienākums iegādāties (pirkšanas iespēja) vai pārdot (pārdošanas iespēja) noteiktus pamatā esošus aktīvus par iepriekš nolīgtu cenu iepriekš nolīgtā datumā. Saņemot iespējas līgumu, tā īpašnieks veic maksājumu (iespējas līguma prēmiju) emitentam. Ja iepriekš nolīgtajā laikā pamatā esošā aktīva tirgus cena ir mainījusies nelabvēlīgā virzienā, zaudējuma apmērs nepārsniedz par iespējas līgumu samaksāto iespējas līguma prēmiju. Tas arī ir visaugstākais risks, kas saistīts ar iespēju līgumu pirkšanu.

Pārdodot iespēju līgumus:

Iespēju līgumu rīkojumi, kas ir izpildāmi, veicot pirkšanas/pārdošanas darījumu, ietver tirdzniecības risku, ka var atšķirties darījuma cena, par kuru ir jāveic darījums ar pamatā esošo vērtspapīru, un cena, par kuru pamatā esošos vērtspapīrus var nopirkt (Call option - pirkšanas iespēja) vai pārdot (Put option - pārdošanas iespēja) tirgū. Abos gadījumos zaudējumi var pārsniegt iespēju līguma prēmiju, kuru saņem pārdevējs.

Ar naudu apmaksājami iespēju līgumi ietver tirdzniecības risku, ka par iespējas līguma darījumu ir jāsamaksā nelabvēlīgāka cena nekā tirgus cena, par kādu vērtspapīrs tiek tirgots parāda vērtspapīra apmaksas brīdī. Abos gadījumos zaudējumi var pārsniegt iespēju līguma prēmiju, kuru saņem pārdevējs.

Iespēju līguma darbības laikā iespējas līguma tirgus cenu ietekmē pamatā esošo aktīvu cena, sagaidāmās pamatā esošo aktīvu cenu svārstības, dividendes un naudas tirgus procentu likmes. Ietekme ir atkarīga no iespēju līguma veida.

Pirmstermiņa apmaksas gadījumā pārdevējs var ciest zaudējumus, kas vienādi ar negatīvās tirgus vērtības absolūto vērtību.

Pērkot iespēju līgumus:

Iespēju līgumu pirkšanas risks nepārsniedz samaksātās prēmijas apmēru.

3.2. Standartizēti nākotnes līgumi

Standartizēti nākotnes līgumi ir fondu biržā tirgoti vērtspapīri. Standartizēta nākotnes līguma īpašniekam ir pienākums pirkt vai pārdot noteiktus finanšu aktīvus vai izejvielas (pamatā esošos aktīvus) par iepriekš nolīgtu cenu un iepriekš nolīgtā datumā. Šie līgumi atšķiras no iespēju līgumiem ar to, ka iespēju līguma īpašniekam ir tiesības izlemt, vai viņš vēlas veikt darījumu iepriekš nolīgtajā laikā, taču standartizēta nākotnes līguma īpašniekam darījums ir jāveic noteiktajā termiņā jebkurā gadījumā. Ja nav vēlmes fiziski saņemt/piegādāt standartizēta nākotnes līguma pamatā esošos aktīvus, tad pēdējā tirdzniecības dienā standartizēta nākotnes līguma pozīcija ir jāslēdz ar darījumu, kas ir pretējs sākotnējam darījumam. Standartizētu nākotnes līgumu tirdzniecība ir saistīta ar vairākiem riskiem:

- finanšu sviras efekta risku;
- likviditātes risku, īpaši gadījumos, kad pozīciju nevar realizēt;

- risku, ka zaudējumu fiksēšanas rīkojumus nevar izpildīt vēlamajā laikā; tas var radīt lielus zaudējumus, īpaši, ja tiek izmantots finanšu sviras efekts.

3.3. Nestandartizēti nākotnes līgumi

Nestandartizēts nākotnes līgums ir līgums starp divām pusēm, kas paredz, ka līguma īpašniekam ir pienākums pārdot noteiktus finanšu aktīvus vai izejvielas (pamatā esošs aktīvs) par iepriekš nolīgtu cenu un iepriekš nolīgtā datumā. Atšķirībā no standartizētiem nākotnes līgumiem nestandartizētu nākotnes līgumu nevar pārdot un, ja īpašniekam pieder nestandartizēts nākotnes līgums, pusēm ir jābūt gatavām izpildīt saistības noteiktajā termiņā. Ar nestandartizētiem un standartizētiem nākotnes līgumiem saistītie riski ir līdzīgi, izņemot riskus, kas tieši izriet no fakta, ka standartizēti nākotnes līgumi ir tirgojami vērtspapīri, taču nestandartizēti nākotnes līgumi tādi nav.

Ar nestandartizētiem nākotnes līgumiem saistītie riski:

- finanšu sviras efekta risks;
- nodrošinājuma depozīta nepietiekamības risks, t.i., risks, ka lielu tirgus izmaiņu gadījumā var rasties situācija, ka drošības depozīts vai nodrošinājums nesedz pamatā esošo aktīvu vērtības izmaiņas minēto tirgus izmaiņu dēļ, un investoram īsā laika periodā ir jāatrod papildu nodrošinājums; pretējā gadījumā pastāv risks, ka pozīcija tiks slēgta;
- darījuma partnera risks, kas var tikt vērsti arī pret investoru, t.i., var veidoties situācija, ka investors nav gatavs laikus izpildīt savas saistības, un tādēļ darījuma otra puse var īstenot sankcijas pret investoru.

3.4. Mijmaiņas līgumi

Mijmaiņas līgums ir divu pušu vienošanās apmainīties ar noteiktām maksājumu plūsmām, piemēram, samainīt fiksētu procentu likmi pret mainīgu procentu likmi (procentu likmju mijmaiņa) vai samainīt dažādas valūtas (valūtu mijmaiņa).

Mijmaiņas līgumu risks ir augsts, un tā kā tie ir pakļauti arī finanšu sviras efektam, tad nelielas pamatā esošo aktīvu cenu izmaiņas investoram var radīt lielu peļņu vai zaudējumus. Teorētiski zaudējumu apmērs nav ierobežots. Lai segtu iespējamus zaudējumus, iespējams, investoram būs jāmaksā papildu nodrošinājums katru dienu, un, ja investors nespēs to nodrošināt negatīvu cenas izmaiņu gadījumā, darījuma otra puse varēs pieprasīt līguma izbeigšanu.

3.5. Strukturētas parādzīmes

Strukturēta parādzīme ir instruments, kuru parasti veido obligācija un vairāki atvasināti finanšu instrumenti vai pamatā esoši aktīvi. Strukturētas parādzīmes riska pakāpi ietekmē instrumenti, no kuriem tā sastāv. Šis aspekts var gan sniegt īpašniekam iespēju gūt peļņu, gan arī radīt zaudējumus finanšu instrumentu un pamatā esošo aktīvu cenu izmaiņu dēļ. Tā kā instrumentu veido vairāki pamatā esošie aktīvi, tas dod investoram iespēju diversificēt ieguldījumu risku viena instrumenta ietvaros. Peļņas veidošanās strukturētām parādzīmēm dažkārt ir komplicēta, tas var sarežģīt iespēju salīdzināt peļņu no ieguldījumiem obligācijās ar citām ieguldījumu iespējām. Dažkārt peļņu var veidot finanšu sviras efekts, tādējādi pat vismazākās pamatā esošo aktīvu vērtības izmaiņas var būtiski ietekmēt obligācijas vērtību un peļņu.

Strukturētās parādzīmes var būt ar kapitāla aizsardzību un bez tās. Ja produktam ir kapitāla aizsardzība, emitents obligāciju izpiršanas datumā apmaksā obligācijas to

nominālajā vērtībā. Ja produkta parakstīšanās maksa ir augstāka par nominālo cenu vai parakstīšanās ietver komisiju, minētā cenu atšķirība vai komisija ir neatgūstami izdevumi, kas saistīti ar produkta iegādi. Šādā gadījumā kopējā ieguldījuma peļņa var būt negatīva (ja obligācijas procentu likme ir neliela vai nulles vērtībā). Ja produktam nav kapitāla aizsardzības, nav garantijas, ka obligācija tiks atpirkta tās sākotnējā nominālajā vērtībā. Ja tirgū notiek nelabvēlīgas izmaiņas, obligācija var tikt atpirkta par mazāku summu nekā nominālā vērtība un vissliktākā scenārija gadījumā investors var zaudēt visus ieguldītos naudas līdzekļus.

3.6. Ieguldījumu sarežģītība

Strukturētās parādzīmes ir kompleksi instrumenti, kas var ietvert paaugstinātu ieguldījumu risku. Tādējādi mēs iesakām investoriem izpētīt saistīto produktu un papildu informāciju ļoti rūpīgi, lai iegūtu pilnīgu informāciju par apstākļiem, kas var ietekmēt ieguldījumu. Ir svarīgi iegaumēt, ka strukturēta parādzīme ir "pērc un glabā" tipa produkts un tādējādi piemērota investoriem, kuri var veikt ieguldījumus uz tik pat ilgu termiņu, kāds ir obligāciju dzēšanas termiņš. Lai arī Danske Bank plāno rādīt strukturēto parādzīmju pieprasījuma un piedāvājuma cenas, un nākotnē veikt darījumus ar šiem instrumentiem, tā neuzņemas nekādu atbildību par to, un nav nekādas garantijas, ka obligāciju otrreizējais tirgus būs aktīvs un likvids.

4. GALVENO AR VĒRTSPAPĪRU IEGULDĪJUMIEM SAISTĪTO RISKU APRAKSTS

4.1. Tirgus risks.

Risks, ka vērtspapīru vai citu aktīvu cenas var paaugstināties un pazemināties (tādu apstākļu dēļ), kas nav atkarīgi no attiecīgā vērtspapīra emitenta, un tādā veidā ietekmēt vērtspapīra vērtību. Obligācijas izpiršanas cena ir atkarīga no attiecīgajiem noteikumiem, taču obligācijas dzēšanas termiņā tās vērtību ietekmē arī vairāki citi faktori, kas nav saistīti ar pamatā esošajiem aktīviem. Vispārīgo cenu līmeni tirgū cita starpā ietekmē ekonomikas rādītāji, nozīmīgi apstākļi, ekonomiskās vai politiskās vides nestabilitāte u.c.

4.2. Kredītrisks.

Risks, ka vērtspapīru emitents neizpilda savas saistības vai izpilda tās tikai daļēji un tāpēc vērtspapīra cena var virzīties nelabvēlīgā virzienā vai vērtspapīrs var kļūt nevērtīgs. Kredītrisku var minimizēt, diversificējot ieguldījumus starp vairākiem emitentiem, analizējot informāciju par emitentiem ieguldījumu laikā un pirms ieguldījumiem. Daudzu emitentu kredītreitingus nosaka neatkarīgas reitingu aģentūras.

4.3. Norēķinu sistēmas risks.

Risks, ka norēķini vērtspapīru vai citu aktīvu norēķinu sistēmā nenotiks noteiktajā laikā vai apmērā, jo darījuma otra puse neizpildīs savas saistības laikus vai pilnā apmērā. Lai mazinātu norēķinu sistēmas risku, ir ieteicams tirgoties regulētos tirgos, piemēram, fondu biržā.

4.4. Likviditātes risks.

Risks, ka vērtspapīrus nevarēs pārdot laikus par atbilstošu cenu vai tos nevarēs pārdot nemaz, jo tirgū nav darījuma partnera, kas vēlētos veikt darījumu. Lai minimizētu likviditātes risku, ir ieteicams diversificēt ieguldījumus starp dažādiem emitentiem un tirgiem.

4.5. Valūtas risks.

Risks, ka ieguldījuma vērtība vai ieguldījuma peļņa mainās nelabvēlīgā virzienā valūtas kursa izmaiņu dēļ. Valūtas risku var minimizēt, diversificējot ieguldījumus starp dažādiem ģeogrāfiskajiem rajoniem vai izmantojot finanšu instrumentus, kas paredzēti valūtas riska ierobežošanai.

4.6. Depozitārja risks.

Depozitārijā glabāto aktīvu zaudēšanas vai iznīcināšanas risks maksātnespējas, bankrota, nevērības vai tīša pārkāpuma dēļ. Lai minimizētu depozitārja risku, depozitārijs tiek izvēlēts ļoti rūpīgi un tiek nepārtraukti uzraudzīts laikā, kamēr tas sniedz depozitārja pakalpojumus.

4.7. Emitenta risks.

Risks, ka noteikta vērtspapīra cena var virzīties nelabvēlīgā virzienā, jo iestājas nelabvēlīgi apstākļi, kas atkarīgi no emitenta (piemēram, uzņēmuma vadības kļūdu dēļ). Emitenta risku var minimizēt, diversificējot ieguldījumus starp vairākiem emitentiem, analizējot informāciju par emitentiem ieguldījumu laikā un pirms ieguldījumu veikšanas.

4.8. Emitēšanas risks.

Gadījumā, ja investoru interese par produktu parakstīšanās periodā nav pietiekama vai tirgus situācija nav piemērota, lai sāktu piedāvāt produktu norādītajos apstākļos, emitents ir tiesīgs atcelt emitēšanu. Turpretim, ja uz produktu ir parakstījušies pārāk daudzi investori, klients var saņemt tikai parakstītajam apjomam proporcionālu daļu.

4.9. Procentu risks.

Risks, ka situācijā, kad procentu likmes paaugstinās, vai kopumā ir gaidāma procentu likmju paaugstināšanās, vērtspapīra (piemēram, obligācijas) ar fiksētu procentu likmi cena samazinās. Procentu risku var diversificēt, ieguldot dažādos tirgos, kuru procentu likmes savstarpēji nav īpaši saistītas, un diversificējot ieguldījumus starp procentu instrumentiem ar dažādu termiņu.

4.10. Darījuma partnera risks.

Risks, ka vērtspapīru darījuma partneris daļēji vai pilnībā nepildīs savas saistības. Darījuma partnera risku var minimizēt, izvēloties darījumam atzītus un uzticamus partnerus.

4.1.1. Politiskais risks.

Risks, ka izmaiņas valsts tiesību aktos, valsts pārvaldes struktūrās, vispārējā politiskajā stabilitātē valstī vai reģionā samazinās tā emitenta vērtspapīru vērtību, kas darbojas attiecīgajā valstī vai reģionā. Lai minimizētu politisko risku, ieguldījumi tiek diversificēti starp dažādiem pasaules reģioniem un valstīm.

4.1.2. Koncentrācijas risks.

Risks, ka ieguldījuma vērtība var samazināties aktīvu vai tirgus koncentrācijas dēļ.

4.1.3. Tiesību aktu risks.

Risks, ka tiesību akti, kas saistīti ar vērtspapīru darbībām, ieskaitot tiesību aktus, kas regulē nodokļu sistēmu, var mainīties un nelabvēlīgi ietekmēt investora aktīvu vērtību vai

samazināt investora paļāvību attiecībā uz ieguldījuma rezultātu.

4.14. Finanšu sviras efekta risks.

Sviras efekts ir situācija, kad ieguldīto aktīvu vērtība mainās ievērojami lielākā apmērā nekā aktīvu tirgus cena. Sviras efektam pakļauto aktīvu vērtība negaidīti var kļūt nenovērtējama un atkarībā no nodrošinājuma līguma noteikumiem investoram var tikt uzlikts pienākums izpildīt finanšu saistības pret līgumslēdzējiem, neskatoties uz ieguldīto aktīvu zaudējumu.

4.15. Nodokļu risks.

Atkarībā no regulējuma, prakses vai pakalpojuma, kas ir spēkā noteiktā tirgū un ko sniedz depozitārijs, kas darbojas attiecīgajā tirgū, klientam varētu nebūt pieejamas priekšrocības, kas izriet no nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanas konvencijas, kuru parakstījusi tā rezidences vietas valsts un valsts, kas ir vērtspapīru īpašniece. Nodokļu piemērošanu var ietekmēt arī fakts, ka klienta īpašumā esošos vērtspapīrus ar tā piekrišanu glabā depozitārijs kontā, kas atvērts bankas vārdā. Rezultātā klienta vērtspapīriem nodokļus piemēro kā bankas vērtspapīriem.